

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCCXXXII. ad annum CCCCLI.

Parisiis, 1644

Epistola LXXXIV. Leonis Papae I. Ad Anastasivm Thessalonicensem
Episcopvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14584

fœua tormenta, si ad expugnandam fidei vestræ integritatem tantum vana hæreticorum commenta valuerunt? Pro fide vos agere creditis, & fidei contraitis. Ecclesiæ nomine armamini, & contra ecclesiam dimicatis. Hoc cine a prophetis, hoc ab euangelistis, hoc ab apostolis didicistis, vt negantes veram Christi carnem, & ipsam Verbi essentiã passioni mortique subdentes, alienam faciatis nostram a suo reparatore naturam, totumque quod crux intulit, quod lancea vulnerauit, quod sepulcri lapis suscepit & reddidit, solum fuisse opus diuinæ potentia, non etiam humilitatis humanæ? Propter quam Apostolus dicit: *Non enim erubescio euangelium*: quoniam nouerat, quale Christianis obiiceretur opprobrium ab inimicis. Et ideo etiam Dominus protestabatur, dicens: *Qui me confessus fuerit coram hominibus, & ego confitebor illum coram Patre meo*. Hi enim non erunt digni confessione Filii & Patris, quibus nunc caro Christi verecundiam facit: probabuntque se nullam de signo crucis sumpsisse virtutem, qui quod præferendum frontibus acceperunt, promere labiis erubescunt. Declinate, filii, ab his diabolicis persuasionibus declinate. Veritatem Dei nulla res violat, sed veritas nos nisi in nostra carne non saluat. *Veritas* quippe (sicut Propheta ait) *de terra orta est*, & sic Verbum Maria virgo concepit, vt vniendam * sibi carnem de sua substantia ministraret: nec cum adiectione personæ, nec cum euacuatione naturæ, quoniam qui erat in forma Dei, ita accepit formam serui, vt vnus atque idem in forma vtraque sit Christus, inclinante se Deo vsque ad infima hominis, & proficiente homine vsque ad summa deitatis, dicente Apostolo: *Quorum patres, & ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula. Amen.*

EPISTOLA LXXXIV.

LEONIS PAPÆ I.

AD ANASTASIVM THESSALONICENSEM EPISCOPVM.

I. <i>Quod semper Thessalonicenses antistites vicem apostolica sedis impleuerint.</i>	III. <i>Vt a metropolitanis, non laici, non digami, non viduarum mariti, sed irreprehensibiles ordinentur episcopi.</i>
II. <i>Vt metropolitanis sua iura seruentur.</i>	IV. <i>Quod subdiaconis carnale con-</i>

- iugium denegetur.
- V. *Vt nullus inuitis ordinetur episcopus.*
- VI. *Vt metropolitanus episcopus de electo, quem est ordinaturus episcopum, ad Thessalonicensem pontificem referat, & de metropolitano electo similiter prouinciales episcopi faciant.*
- VII. *Vt bina per annum prouincialia episcoporum Concilia celebrentur. Et si res difficilis emerferit, nec fuerit Thessalonicensis episcopi iudicio terminata, ad Romanum referatur antistitem.*
- VIII. *Vt si quis episcopus suam deserens ciuitatem, maiorem sedem ambitus causa petierit, nec illam obtinere poterit, & sua carere debebit.*
- IX. *Vt nullus alienum clericum sollicitare vel tenere presumat, suo episcopo non prabente consensum.*
- X. *Vt in euocandis prouincialibus episcopis, a Thessalonicensi pontifice moderatio conseruetur, ne sub hoc colore sacerdotalis honor contumeliis addicatur. Nec amplius quam bini de prouinciis episcopi, quos metropolitani probauerint, dirigantur. Et non amplius a statuto Concilii tempore, quam dies quindecim, remorentur episcopi.*
- XI. *Vt si inter eos de negotio fuerit oborta contentio, cuncta Romano pontifici sub gestorum insinuatione pandantur, vt ab eo, quod Deo placuerit, ordinetur.*

Leo episcopus urbis Romæ Anastasio episcopo
Thessalonicensi.

* fide
QUANTA fraternitati tuæ a beatissimi Petri apostoli
 * auctoritate sint commissa, & qualia etiam nostro
 tibi fauore sint credita, si vera ratione perspiceres, & iusto
 examine ponderares, multum possemus de iniunctæ
 tibi sollicitudinis deuotione gaudere.

I.

* siqui-
 dem
 Quoniam sicut præcessores mei præcessoribus tuis, ita
 etiam ego dilectioni tuæ, priorum secutus exemplum,
 vices mei moderaminis delegaui: vt curam, quam vniuersis
 ecclesiis principaliter ex diuina institutione debemus,
 imitator nostræ mansuetudinis effectus adiuuare, & longinquis
 ab apostolica sede prouinciis præsentiam quodammodo
 nostræ visitationis impenderes: * quia de continenti
 opportunoque prospectu promptum tibi esset agnoscere,
 quid in quibusque rebus, vel tuo studio componeres,
 vel nostro iudicio referuare. Nam cum maiora negotia
 & difficiliores causarum exitus liberum tibi esset sub
 nostræ sententiæ expectatione suspendere, nec ratio tibi
 nec necessitas fuit, in id quod mensuram tuam excederet,
 deuiandi. Abundant enim apud te

Concil. Tom. 7.

Z ij

* monitorum scripta nostrorum, quibus te de omnium actionum temperantia frequenter instruximus: vt commendatas tibi Christi ecclesias per exhortationem caritatis ad salubritatem obedientiæ prouocares. Quia etsi plerumque existant inter negligentes vel desides fratres, quæ oporteat maiore * auctoritate curari: sic tamen est adhibenda correctio, vt semper sit salua dilectio. Vnde & beatus apostolus Paulus, ad ecclesiasticum regimen Timotheum imbuens dicit: *Seniorem ne increpaueris, sed obsecra vt patrem, iuuenes vt fratres, anus vt matres, iuuenulas vt sorores in omni castitate.* Quæ moderatio si quibuscumque inferioribus membris ex apostolica institutione debetur, quanto magis fratribus & coepiscopis nostris sine offensione reddenda est? Et licet nonnunquam accidant, quæ in sacerdotalibus sint reprehendenda personis, plus tamen erga corrigenda agat beneuolentia, quam seueritas: plus cohortatio, quam commotio, plus caritas, quam potestas. Sed ab his, *qui quæ sua sunt quærunt, non quæ Iesu Christi,* facile ab hac lege disceditur, & dum dominari magis quam consulere subditis quærunt, placet honor, inflat superbia, & quod prouisum est ad concordiam, tendit ad noxam. Quod vt necesse habeamus ita dicere, non de paruo animi dolore procedit. Me ipsum enim quodammodo in culpa sentio, cum te a traditis tibi regulis immodice deuiasse cognosco. Qui si tuæ existimationis parum diligens eras, meæ saltem famæ parcere debueras, ne quæ tuo tantum facta sunt animo, nostro viderentur gesta iudicio. Relegat fraternitas tua paginas nostras, omniaque ad tuos missa maiores apostolicæ sedis præfulum scripta percurrat, & vela me, vela præcessoribus meis inueniet ordinatum, quod a te cognouimus esse præsumptum. Venit namque ad nos cum episcopis prouinciæ suæ frater noster Atticus, veteris Epiri metropolitanus antistes, & de indignissima afflictione, quam pertulit, lacrymabili actione conquestus est coram adstantibus diaconibus tuis, qui querelis flebilibus nihil contra referendo, ea quæ nobis ingerebantur, fide non carere monstrabāt. Legebatur quoque in literis tuis, quas iidem diaconi detulerunt, quod frater Atticus Thessalonicam venisset, quodque consensum suum etiam scripturæ professione signasset, vt de illo

1. Tim. 5.

Philip. 2.

*moni.
mento-
rum*auctori-
tate

non aliud a nobis intelligi posset, quam proprii arbitrii & spontanæ deuotionis fuisse quod venerat, quodque chartulam de obedientiæ sponfione conscripserat, in cuius tamen chartulæ mentione signum prodebat in iuriâ. Non enim necessarium fuerat vt obligaretur scripto, qui obedientiam suam ipso iam voluntarii aduentus probabat officio. Vnde de plorationibus supradictis hæc verba epistolæ tuæ testimonium præbuere, & per hoc, quod non est tacitum, nudatum est illud quod silentio fuerat

^{*aditam} adopertum; ^{*} adhibitam scilicet Illyrici præfecturam, & sublimissimam inter mundanos apices potestatem in exhibitionem infontis antistitis incitatam; vt missa executione terribili, quæ omnia sibi officia publica ad effectum præceptionis adiungeret, a sacris ecclesiæ adytis, nullo vel falso infimulatus crimine, extraheretur sacerdos, cui non ob molestiam ægritudinis, non ob sæuitiam hiemis darentur induciæ, sed iter asperum & periculis plenum

^{*cautes} per inuias ^{*} niues agere cogeretur. Quod tanti laboris, tantique discriminis fuit, vt ex his, qui episcopum comitati sunt, quidam defecisse dicantur. Multum stupeo, frater carissime, sed & plurimum doleo, quod in eum, de quo nihil amplius indicaueras, quam quod euocatus adesse differret, & excusationem infirmitatis obtenderet, tam atrociter, & tam vehementer potueris commoueri: præsertim cum etsi tale aliquid mereretur, expectandum

^{*consulti} tibi fuerat, quid ad tua ^{*} consulta rescriberemus. Sed vt video, bene de moribus meis existimasti, & quam ciuilia pro conseruanda sacerdotali concordia responsurus essem, verissime præuidisti: & ideo motus tuos exequi sine dilatione properasti, ne cum moderationis nostræ aliud disponentia scripta sumpfisses, faciendi id, quod factum est, licentiam non haberes. An forte aliquod tibi facinus fratris innotuerat, & metropolitanum episcopum noui apud te criminis pondus vrgebat? At hoc quidem alienum ab illo esse, etiam tu nihil ei obiiciendo confirmas. Sed etiam si quid graue intolerandumque gessisset, nostra erat expectanda censura; vt nihil prius ipse decerneres, quam quid nobis placeret, agnosceres. Vices enim nostras ita tuæ credidimus caritati, vt in partem sis vocatus sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis. Vnde sicut

3. quest. 6.
Multum
stupco.

3. quest. 6.
Multum

multum nos ea quæ a te pie sunt curata latificant, ita nimium ea quæ perperam sunt gesta contristant. Et necesse est, post multarum experimenta causarum sollicitius prospici, & diligentius præcaueri: quatenus per spiritum caritatis & pacis omnis materia scandalorum de ecclesiis Domini (quas tibi commendauimus) auferatur, præeminente quidem in illis prouinciis episcopatus tui fastigio, sed amputato totius vsurpationis excessu.

II.

25. quæst. 2.
Igitur.

Igitur secundum sanctorum patrum Canones Spiritu Dei conditos, & totius mundi reuerentia consecratos, metropolitanos singularum prouinciarum episcopos, quibus ex delegatione nostra fraternitatis tuæ cura prætenditur, ius traditæ sibi antiquitus dignitatis intemperatum habere decernimus: ita ut a regulis præstitutis, nulla aut negligentia aut præsumptione discedant.

III.

In ciuitatibus, quarum rectores obierunt, de substituendis episcopis hæc forma seruetur: ut is qui ordinandus est (etiam si bonæ vitæ testimonio fulciatur) non laicus, non neophytus, nec secundæ coniugis sit maritus, aut qui vnâ quidem habeat, vel habuerit, sed nec qui sibi viduam copularit. Sacerdotum enim tam excellens est electio, ut hæc quæ in aliis ecclesiæ membris non vocantur ad culpam, in illis tamen habeantur illicita.

Dist. 32.
Omnium
sacerdotum.

IV.

Nam cum extra clericorum ordinem constitutis, nuptiarum societati, & procreationi filiorum studere sit liberum: ad exhibendam tamen perfectæ continentiæ puritatem, nec subdiaconibus quidem connubium carnale conceditur: *ut & qui habent, sint tanquam non habentes*, & qui non habent, permaneant singulares. Quod si in hoc ordine, qui quartus a capite est, dignum est custodiri; quanto magis in primo, aut secundo, vel tertio seruandum est, ne aut Leuitico ministerio, aut presbyterali honori, aut episcopali excellentiæ quisquam idoneus existimetur, qui se a voluptate vxoria necdum frenasse detegitur.

1. Cor. 7.

V.

Cum ergo de summi sacerdotis electione tractabitur, ille omnibus præponatur, quem cleri plebisque consen-

In Decret.
Iuo. lib. 3.
dist. 63. Si
forte.

fus concorditer postularit : ita vt si in aliam forte personam partium se vota diuiserint, metropolitani iudicio is alteri præferatur, qui maioribus & studiis iuuatur & meritis : tantum vt nullus inuitis & non petentibus ordinetur, ne plebs inuita episcopum non optatum aut contemnat, aut oderit, & fiat minus religiosa quam conuenit, cui non licuerit habere quem voluit.

VI.

De persona autem consecrandi episcopi, & de cleri plebisque consensu, metropolitanus episcopus ad fraternitatem tuam referat, quodque in prouincia bene placuit, scire te faciat; vt ordinationem rite celebrandam tua quoque firmet auctoritas. Quæ rectis dispositionibus nihil moræ aut difficultatis debet afferre, ne gregibus Domini diu desit cura pastorum. Metropolitano vero defuncto, cum in locum eius alius fuerit subrogandus, prouinciales episcopi ad ciuitatem metropolitanam conuenire debebunt, vt omnium clericorum atque omnium ciuium voluntate discussa, ex presbyteris eiusdem ecclesiæ, vel ex diaconibus optimus eligatur, de cuius nomine ad tuam notitiam prouinciales referant episcopi, impleturi vota poscentium, si quod ipsis placuit, tibi quoque placuisse cognouerint. Sicut enim iustas electiones nullis dilationibus volumus fatigari, ita nihil permittimus te ignorante præsumi.

Dist. 65. De
persona au-
tem.

Dist. 63.
Metropoli-
tano. Et
dist. 77. in
principio
distinctionis.

VII.

De Conciliis autem episcopalibus non aliud indicimus, quam sancti patres salubriter ordinarunt : vt scilicet bini Conuentus per annos singulos habeantur, in quibus de omnibus querelis, quæ inter diuersos ecclesiæ ordines nasci assolent, iudicetur. At si forte inter ipsos qui præfunt de maioribus (quod absit) peccatis causa nascatur, quæ prouinciali nequeat examine definiri; fraternitatem tuam de totius negotii qualitate metropolitanus curabit instruere, & si coram positis partibus, nec tuo fuerit res sopita iudicio, ad nostram cognitionem, quidquid illud est, transferatur.

Dist. 18. De
Conciliis.
Et in Decr.
l. 4.

VIII.

Si quis episcopus, mediocritate ciuitatis suæ despecta, administrationem loci celebrioris ambierit, & ad maio-

7. quest. 1.
Si quis epi-
scopus.

rem se plebem quacumque occasione transtulerit ; non solum a cathedra quidem pellatur aliena, sed carebit & propria: vt nec illis præsideat, quos per auaritiam concupiuit, nec illis, quos per superbiam spreuit. Suis igitur terminis contentus sit quisque, nec supra mensuram iuris sui affectet augeri.

IX.

19. quest. 2.
alienum
clericum.

Alienum clericum, inuito episcopo ipsius, nemo suscipiat, nemo sollicitet, nisi forte ex placito caritatis id interdantem accipientemque conueniat. Nam grauis iniuriæ reus est, qui de fratris ecclesia id quod est vtilius aut preciosius audet vel allicere, vel tenere. Itaque si intra prouinciam resagatur, transfugam clericum ad suam ecclesiam metropolitanus redire compellet. Si autem longius processit, tui præcepti auctoritate reuocabitur, vt nec cupiditati, nec ambitioni occasio relinquatur.

X.

In euocandis autem ad te episcopis moderatissimum te esse volumus: ne per maioris diligentia speciem, fraternis videaris gloriari iniuriis. Vnde si causa aliqua maior extiterit, ob quam necessarium sit fraternum aduocare conuentum; binos de singulis prouinciis episcopos, quos metropolitani crediderint esse mittendos, ad fraternitatem tuam venire sufficiat: ita vt a præstituto tempore non ultra quindecim dies * quo conuenerint, retardentur. * qui

XI.

Philip. 2.
Rom. 15.

Si autem in eo, quod cum fratribus tractandum definiendumve credideris, diuersa eorum fuerit a tua voluntate sententia; ad nos omnia sub gestorum testificatione referantur, vt remotis ambiguitatibus, quod Deo placeat, decernatur. Ad hunc enim finem omnem affectum nostrum curamque dirigimus, vt quod ad vnitatem concordia, & quod ad custodiam pertinet disciplina, nulla dissensione violetur, nulla desidia negligatur. Et te igitur, frater carissime, & eos fratres nostros, qui de tuis offenduntur excessibus, cum tamen non similis sit omnium materia querelarum, hortor & moneo, vt quæ pie sunt ordinata, salubriterque disposita, nulla concertatione turbentur. Nemo quod suum est quærat, sed quod alterius, sicut Apostolus ait: *Vnusquisque vestrum proximo suo placeat*

placeat in bono ad ædificationē. Nec enim poterit vnitatis nostræ firma esse compago, nisi nos ad inseparabilem soliditatem vinculum caritatis adstrinxerit: *quia sicut in vno corpore* Rom. 12.
multa membra habemus, omnia autē membra non eundem actum 1. Cor. 12.
habent, ita multi vnum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra. Connexio totius corporis vnā sanitatem, vnā pulcritudinem facit. Et hæc quidē connexio totius corporis vnānimitatem requirit, sed præcipue exigit concordiam sacerdotum. Quibus etsi dignitas non sit communis, est tamen ordo generalis: quoniam & inter beatissimos apostolos in similitudine honoris fuit quadam discretio potestatis, & cum omnium par esset electio, vni tamen datum est, vt ceteris præmineret. De qua forma, episcoporum quoque est orta distinctio, & magna dispositione prouisum est, ne omnes sibi omnia vindicarent: sed essent in singulis prouinciis singuli, quorum inter fratres haberetur prima sententia: & rursus quidam, in maioribus vrbibus constituti, sollicitudinem susciperent amplio- rem, per quos ad vnā Petri sedem vniuersalis ecclesiæ cura conflueret, & nihil vsquam a suo capite dislitteret. Qui ergo scit se quibusdam esse præpositum, non moleste ferat, aliquem sibi esse prælatum: sed obedientiam quam exigit, etiam ipse dependat. Et sicut non vult grauis oneris sarcinam ferre, ita non audeat alii importabile pondus imponere. Discipuli enim sumus humilis & mitis magistri, dicentis: *Discite a me, quia mitis sum & humilis corde, & inuenietis requiem animabus vestris. Iugum enim meum suauis est, & onus meum leue.* Quod quomodo experiemur, nisi & illud in obseruantiam veniat, quod idem Dominus ait: *Qui maior est vestrum, erit minister vester?* *Qui autem se exaltat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.* Matth. 23.
2. quæst. 6. Qui scit se.
Matth. 11.
Matth. 10.
Marc. 10.
Luc. 14.